

DNR: 5.1.1-2015-1379
DATUM: 2016-01-22
ERT DATUM: 2015-11-02
ER REFERENS: U2015/04354/F

Utbildningsdepartementet
103 33 Stockholm

Yttrande över En rymdstrategi för nytta och tillväxt

Riksrevisionen avger härmed sitt yttrande över Rymdutredningens betänkande *En rymdstrategi för nytta och tillväxt* SOU 2015:75.

Riksrevisionen har genomfört en granskning om svensk rymdverksamhet (*Svensk rymdverksamhet – en strategisk tillgång?* RiR2013:1). Riksrevisionens menade i granskningen att rymdområdet är ett område av växande betydelse för samhälle och medborgare och att den ökade samhällsnyttan gör att en fungerande rymdverksamhet blir allt mer samhällskritisk. Därför bör regeringen frångå den hittillsvarande fragmentariska styrningen av rymdverksamheten och istället anamma en sammanhållen styrning. Styrningen ska också vara väl förankrad hos avnämarna. Dessutom menade Riksrevisionen att en översyn av organisationsstrukturen för den statliga rymdverksamheten bör övervägas.

Kommentarer på utredningen

I utredningen görs en förtjänstfull genomgång av nyttorna med rymdverksamhet för medborgare, samhälle och företag. Det ges också exempel på aspekter från olika politik- och forskningsområden som bör vägas samman i den civila rymdverksamheten. Andra länders strategiska inriktning på den statliga rymdverksamheten presenteras också. Det finns också i utredningen flera konkreta förslag på hur en mer sammanhållen styrning kan bli verklighet och på samordning inom såväl regeringskansliet som mellan myndigheter.

Riksrevisionen vill dock uppmärksamma Utbildningsdepartementet på ett par aspekter som är viktiga för att nå en sammanhållen styrning och som Riksrevisionen menar behöver komplettera betänkandet.

Sammanfattningsvis menar Riksrevisionen att staten har en särskilt viktig roll i rymdverksamheten eftersom nästan all utveckling sker med statliga medel. Det är därför viktigt att en sammanhållen styrning kommer till stånd. En förutsättning för detta är att den statliga organisationsstrukturen är effektiv och att strukturen inte är fastlåst över tid utan kan prövas och anpassas efter nya förhållanden. Avsaknaden av de aspekter i utredningen som Riksrevisionen pekar på i detta remissvar kan medföra risker i effektivitet genom överlappande ansvar och där frågor inte tas omhand med rätt kompetens. Samarbete och samordning mellan myndigheter kräver dessutom ofta stora resurser.

Organisationsstruktur

I den nationella rymdstrategin ska flera politikområden samsas; därför är en ändamålsenlig organisationsstruktur av största vikt. Riksrevisionen menar att utredningen, i större utsträckning än vad som gjorts, borde pröva befintlig organisationsstruktur och de olika myndigheternas ansvar och mandat.

Endast delar av SSCs styrning ingår i utredningen

Riksrevisionen menar i sin granskning att det statligt ägda bolaget Swedish Space Corporations (SSC) har en styrning som inte är anpassad till bolagets utvecklingsstrategiska uppdrag. Riksrevisionen menar att bolaget är en viktig del av statens aktivitet på rymdområdet och att det är viktigt att även avkastningsmålens betydelse för den sammanhållna styrningen analyseras. Att detta perspektiv saknas i utredningen beror sannolikt på att utredningens direktiv anger att utredningen ”inte primärt ska göra en översyn av ägar- och organisationsförhållanden i fråga om SSCs verksamhet”. Riksrevisionen anser att det är olyckligt att direktiven avgränsats på detta vis och att det är synd att utredningen inte tolkat direktivet vidare och integrerat även detta perspektiv.

Extra resurser till Rymdstyrelsen

Utredningen föreslår att Rymdstyrelsen bör få ett utökat mandat och en mer central roll som expertmyndighet till regeringen. Detta förutsätter en större myndighet. Riksrevisionen menar att utredningen inte underbygger argumenten för denna förstärkning på ett sätt som är övertygande. Riksrevisionen menar att en prövning av befintlig organisationsstruktur borde vara ett naturligt första steg för att uppnå en effektivare förvaltning.

Strategisk utveckling av Eorange

En av de strategiska frågorna i svensk rymdverksamhet är ansvaret för Eorange. I dag ansvarar SSC för dess drift och utveckling. I utredningen föreslås att Rymdstyrelsen ska ta ansvar för den strategiska utvecklingen. Analys av problemen med dagens ansvarsförhållanden och en konsekvensanalys av den föreslagna förändringen saknas i utredningen.

Riksrevisor Susanne Ackum har beslutat i detta ärende. Revisionsdirektör Christina Sand har varit föredragande. T.f. enhetschef Nina Gustafsson Åberg har medverkat i den slutliga handläggningen.

Stockholm 2016-01-22

Stockholm 2016-01-22

Susanne Ackum

Christina Sand